

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K.
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
takarékpénztári csekk- és klringszámla 10489. sz

A székely kendertermesztés

Boldogult Borszékly Soma bátyánk évek során át harcolt, küzdött, írt, beszélt a székely kendertermesztés tönkretételéért. Intelmei süket fülekre találtak, panaszait megmosolyogta a büns közigazgatás, beszédét számba se vette a politika veszett sarában fetrengő székelység. Most itt van a számonkérés ideje. A jó öreg lemosolyogt az égből. Ugy-e nem voltam én vén bolond, hanem a nemzetem prófétája, aki megmondottam, de ti nem hallgattatok rám, a nagy székelyre, hanem a szájhős politikusok kofálkodása vala az első nektek, édes véreim...

A nagy világháború a Székelyföldön is sok komoly ügynek hirdetett ostobaságot felborított. Igazi tűzpróbát csinált a székely vitézségnek és a székely mezőgazdaságnak egyaránt. Bátorságunk, hősi vérünk állta a tűzpróbát, mezőgazdaságunknak igen sok gyöngye, elhanyagolt része mutatott rosszat, hitványtságot. Az 1896. évi XII. törvénycikk végrehajtásánál elkövetett mulasztási büne közigazgatásunknak, éppen most mered elénk ijesztő alakjában.

Hogy is volt csak az a törvény? A halálállomány védelmében kiharcolták a kenderáztatást a folyóvizetkből, patakokból. Ezt a rendeletet szigorúan végrehajtották közigazgatási tisztviselőink, de már azt a részét a rendeletnek, hogy kenderáztatás céljára minden községbe... megfelelő berendezési áztatót létesíteni dukál, ezt nem hajtották végre hivatalos uraink. Büntet-

ték a pataokban kendert áztató székely népet, hogy a könnye csurgott fölé, de azt nem mondták meg, hogy a hivatalos urak büns mulasztásáért nem lehet a Székelyföldön kendert áztatni.

Ezt a hitvány eljárás Borszékly Soma sokszor felpanaszolta, de ő nem volt elég komoly szakember a kis hivatalosok előtt, mert nyugdíjas vala csak.

A székely kendertermesztést megölték, tönkre tették, a kenderáztatás lehetetlenné vált és a jó székely nép vagyonában, erkölcsében hanyatlott. Aztán a tönkre tett házi ipar helyébe erőszakkal, kormány pénzzel akartak mesterségesen új foglalkozásokat meghonosítani, de ami nem pótolhatta többé a székely szövetség-fonást soha! A nép megromlott erkölcsében. Leányaink tizezrei mentek a nemtelen élet útjára. Konstantinápolytól és Bukaresttől — Budapestig. Nem vala kendertermesztés, mert nem volt, ahol kiáztatassák a kendert, megszűntek a fonók, ahova gyermekkoromban még én is elkísértem leánytestvéreimet. Boltos koromban még emlékezem arra, hogy Barótról Gáspár Antal kereskedő, nevelő gazdám egészvágás szerkéren szállította Brassóba a csepü- és kendervásznat. Sok pénz jött ebből a nép kezébe Oláhországból. És mindez tönkre ment egy törvénycikk rossz alkalmazása miatt.

Most itt a baj. Most jó volna a székely kender, mert nincs zsák, nincs kenderanyag az országban. És a kérdés önként tolakodik elő: mit tegyünk, hogy

a székelyföldi kendertermesztést felvirágoztassuk? Mielőtt erre szakzerű választ adnánk, megjegyzem, hogy az 1896. évi XII. törvénycikk nem a magyar nép érdekét szolgálta. Az a haltegyesztési aggály csak hitvány köpönyeg volt, amellyel betakarták az államilag gazdagon segélyezett kenderkikészítő nagy vállalatok erőszakolt támogatását. A nagy len- és kender kikészítő gyárhoz a hűséges törvénygyártók is megkapták a sápot. A szegény, megnyuzott nép ilyen sápot nem bírt adni, mert nem értette a dolgot.

Husz esztendő telt el azóta, hogy hazánk len- és kendertermesztését tönkretették egy ostoba törvénycikkkel és azalatt a husz év alatt nem bírták Magyarország len- és kendertermelését még akkora területre sem fővinni, mint azelőtt volt, mert az ország len- és kendertermesztése éppen a kisgazdák kezében volt legnagyobb részben. Erről panaszkodnak len- és kendertermesztési szakembereink, hivatalaink, de a helyes segítség módját nem nyújtják a népnek.

A székely kendertermesztés felvirágozását most már a háború okozta szükséglet, a kényszer parancsolja. Első tenni való, hogy mindazt a kender vetőmagot, ami kapható itthon, — vetésre használjuk föl. Külföldi behozatalunk Oroszország felől elzárva; Olaszország pedig keveset adhat. Így csakis az itthon található kendermag mennyiség teljes fölhasználásával foghatunk a munkához.

A törvénynek azt a rendelkezését, hogy állandó kenderáztató

tavakat létesítsünk, végre kell hajtani. A fölösleges kender vetőmagot szélesíteni, ahol a kendertermesztés felkarolására kedvel mutatnak.

A székely népnek meg kell magyarázni, hogy a külföldi juttat behozatal megszűnt. Az árak fölmentek. A kender termesztése ismét nagy hasznot hoz, ha eladja. De ha maga használja föl, akkor még hasznosabb. Hiszen csak egy példát mondok. A juttatások alig bírták ki a második évi használatot és az én édes anyámnak 25—30 éves használható kendervászon zsákjai is voltak. A boltból vett törülközőim most csak 3—4 évig tartanak, míg az otthonról valók 18—22 évesek és még jók.

Aki a kendertermesztés hasznosságát nem látja be, az még az elemi iskolában tanítani szokott egyszer-egyet sem ismeri. A nagy világháború segítségünre jött, hogy még egyszer fölta-
madjon a székely kendertermesztés dicső kora. Az alkalmat ragadjuk meg. A nehézségeket küzdjük le és az idén termesszünk kendert a Székelyföldön!

Péterfy Tamás.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. február 9-én kiadott 122-es számú veszteség-lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XV. közlemény.)

Kádbéó Jenő örvetű 13. sz. Csikvm. Gyergyóremete 1892. meghalt 1914. okt. 13. — Kacsó András 15. sz. Udvarhvm. Alsósófalva 1885. megs. — Kacsó Antal örvetű, címz. tizedes 14. sz. Udvarhvm. Alsósófalva 1892. megs. — Kacsó

József 8. sz. Udvhvm. Alsósófalva 1890. megs. — Kádár Mihály pót-tart. 18. sz. Udvhvm. Hsztmárton 1881. megs. — Kája György 6. sz. Csikvm. Gyergyóbékas 1885. megs. Kakasi Öljön tizedes, címz. szakasz-vezető 2. sz. Marostordavm. Luka-falva 1892. meghalt 1914. okt. 14. Kakasi Kálmán 16. sz. Udvarhvm. Ábránfalva 1888. megs. — Kalamár István 2. sz. Csikszentdomokos 1892. meghalt 1914. okt. 14-én. — Kalampos József pót-tart. 20. sz. Udvhvm. Parajd 1885. megs. — Kali Márton 6. sz. Udvhvm. Alsósófalva 1891. megs. — Karácson András őrzető, címz. tizedes 5. sz. Csikvm. Gyimesbükk 1889. megs. — Karácson Imre gépf. oszt. Csikvm. Gyimesfelsőlak 1892. megs. — Karácson György 11. sz. Udvhvm. Bözöd 1892. hadifogoly (Wiatka, Oroszország). Karsai István 7. sz. Udvhvm. Zetelaka 1891. megs. — Katona Albert 7. sz. Csikszenttamás 1889. megs. — Katona Gergely 11. sz. Udvhvm. Korond 1888. megs. — Kedei Lőrinc őrzető 8. sz. Udvhvm. Magyarzsákok 1891. megs. — Kedves Ignác pót. 8. sz. Csikjenőfalva 1889. meghalt 1914. okt. 13. Kedves János Csikszentdomokos 1885. megs. — Kedves János 10. sz. Csikszentdomokos 1889. megs. — Kedves István 1. sz. Csikszentdomokos 1892. megs. — Kelemen Sándor 3. sz. Csikvm. Várdot-falva 1883. meghalt 1914. okt. 16. — Kelemen Gergely őrzető 15. sz. Csiksomorján 1884. megs. — Kelemen János 2. sz. Csikcsicsó 1890. megs. — Kelemen László 14. sz. Udvhvm. Etéd 1892. megs. — Kelemen Lajos 3. sz. Csikcsicsó 1882. megs. — Kendi Mózes 5. sz. Udvhvm. Korond 1889. megs. — Kenesi János 8. sz. Udvhvm. Parajd 1887. megs. — Kerekes Endre tizedes, címz. szakaszvezető 7. sz. Marosvásárhely 1893. megs. — Kerekes Mihály címz. őrzető 1. sz. Udvhvm. Hsztmárton 1891. megs. — Keresztes Ádám 3. sz. Udvhvm. Felsőboldogfalva 1886. megs. — Keresztes György 10. sz. Udvhvm. Miklósfalva 1891. megs. — Keresztes István 15. sz. Csikvm. Ménaság, 1888. megs. — Keresztes József címz. őrzető 1. sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1887. megs. — Keresztes József 12. sz. Udvhvm. Miklósfalva 1887. megs. — Kimpján Gábor pót. 6. sz. Csikvm. Gyergyóholló 1888. megs. Kimpján Gergely címz. őrzető 7. sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1884. megs. — Kimpján László címz. őrzető 1. sz. Kolozsvm. Bornyika 1891. megs. — Kinda Péter 9. sz. Csikvm. Gyergyótekerőpatak 1884. megs. — Kinda Tódor 16. sz. Csikvm. Gyergyótekerőpatak 1891. megs. — Kinda Tódor 7. sz. Csikvm. Gyergyótekerőpatak 1888. megs. — Kinde Ferenc 6. sz. Udvhvm. Székelyszállás 1892. megs. — Kindea András címz. őrzető 15. sz. Csikvm. Salamás 1887. megs. — Kis Sándor őrzető, címz. tizedes 2. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1886. megs. — Kis János őrzető 15. sz.

Csikvm. Gyergyócsomafalva 1890. megs. — Kis Károly 16. sz. Udvhvm. Atyha 1887. megs. — Kis Lőrinc szakaszvezető 1. sz. Udvhvm. Kányád 1891. megs. — Kis Lajos 3. sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1887. megs. — Kis Miklós pót-tart. 20. sz. Udvhvm. Szentabrahám 1886. megs. — Kis Péter tizedes 10. sz. Csikvm. Gyimes 1890. megs. — Kisfaludi András pót-tart. 18. sz. Udvarhvm. Kisfalud 1882. megs. — Klein Herman őrzető, címz. tizedes 7. sz. Udvhvm. Csőb 1888. megs. — Klein Jakab őrzető 15. sz. Székelyudvarhely 1885. megs. — Knall Vilmos 4. sz. Nagyküküllővm. Medgyes 1893. meghalt 1914. okt. 26. — Köblös Mihály 3. sz. Beszterce-naszódvm. Malomfalva 1885. meghalt 1914. okt. 12. — Küllő Gábor szakaszvezető 7. sz. Csikvm. Csomafalva 1886. megs. — Küllő György 16. sz. Csikvm. Csomafalva 1886. megs. — Küllő Lajos 16. sz. Csikvm. Ditró 1887. megs. — Küllő Mátyás 4. sz. Csikvm. Ditró 1882. megs. — Kolozsi Ferenc 3. sz. Csikvm. Tölgyes 1890. megs. — Kolozsi Ferenc 8. sz. Gyergyókilyénfalva 1883. megs. — Kolozsi György 1. sz. Udvarhvm. Lövéte 1888. megs. — Kolumbán János 16. sz. Csikvm. Ditró 1890. megs. — Komjádi Zsiga szakaszvezető 12. sz. Udvhvm. Nagygalambfalva 1887. megs. — Konesag Ferenc őrv. 7. sz. Csikvm. Alfalu 1891. megs. — Konesag Lajos szakaszvezető 1. sz. Csikvm. Gyergyóujfalu 1890. megs. — Kondrát Kálmán 3. sz. Udvhvm. Szentegyházsfalu 1885. meghalt 1914. okt. 12-én.

(Folytatjuk)

A sors keze.

A harcéről a „Székelyország”-nak írta: **Stein S. Zsigmond** egyévi önkéntes.

— Isten! ki főt székelsz a magasságban, hallgassd meg a trónod számolyánál vergődve könyörgő, a kétségbeesés által marcangolt, összetört szívű anya könyörgését...

Ezzel a szavakkal kezdi és végzi egy szegény, összetöpreődött lengyel anya mindennapi imáját.

Két fia van. Mind a kettő küzd, szenved a világháborúban.

Az egyiket elvették, a másik: az önként ment.

Ki tudja melyik, vagy talán egyik sem fogja ismét, mint régen, — mint azelőtt mondani: — „Édes anyám!”...

Lázba borult az egész világ. Az emberek fegyvert fogtak egymásra, hogy igazukat keressék és megvédjék azt vérrel pecsételjék...

Egy kis lengyel falucska mozgalmassá lett. Felzavarták régi, tepedő álmából.

Lárma hallatszik, szól a muzsika, majd megjelennek a közeledő ellen-

séges csapatok; magukkal víve minden embert, aki fegyvert foghat.

... Úanuk sirás, jajgatás marad. Majdnem mindenkinek van, akit sirasson. A falucska legszebb házába — az egyetlen kőből épített ház, mert a többi mind fából van — gyász, mély gyász költözött, mert onnan is elvitték a nagyobbikat, aki az öreg szülőknak támasza vala... Elmen! Ugyszólván búcsu nélkül viték el.

A távolban ágyudörgés hallatszik, harci lárma zúg.

Az édes anya letérdel, kezeit imára kulcsolja. Szívének valami azt sugja, hogy most imádkoznia kell, mert ott, ahol az áruk szólnak, ahonnan a lárma oly messze elhangzik, valami iszonyúnak kell történnie.

Érzelmek nem csalnak. A németek heves támadásokkal, rettenetes pusztítást vittek véghez azok soraiban, akik fiát tőle elszakították.

A kis falu ismét lármas lett. Kisebbség nagyobb csapatok rohannak át, amelyek futásban keresnek menekést.

Az anya reszketve lesi a sokaságot. Majd egész testében megremegett. Láta, igen ez az ő fia. Ez ő volt — tehát még él... Megállni nem lehetett, mert a futó áradat magával sodorta.

Az öröm, hogy fiát élve látta, anynyira erőit vett az édes anyán, hogy hirtelen eszméletét veszíté, összeesett...

A mint szemeit ismét kinyitá, az ágyon fekvő találta magát. Előtte térdelt kisebbik fia, imára kulcsolt kezével.

Imát rebegett a fiú; imát, mely egyúttal eskü is volt anyjához:

— Anyám! Engedd, hogy én is elmenjek boszút állani a rablókon és visszahozni fiadat...

Ismét lárma, dobogás hallatszik. Ezek már az üldöző csapatok, melyek szintén gyorsan maguk megett hagyták a falut, de velük együtt eltűnt a másik fiú is.

Eltűnt! Nincs sehol. A teljesen üres ház, egészen árva lett. — Elment hogy ígéretét, esküjét végrehajtsa; hogy gyenge vállaira fegyvert rakva, visszahozza édes anyjának örömét...

A távolban megint harci lárma, ágyudörgés, fegyverropogás van és ebbe belevegyül a sebesültek jajkiáltása, a haldoklók hörgése. Majd ismét csend támad.

A kis házban csendesség van. Csak a térdeplő édes anya könyörgő szava hallatszik.

Valami hivatalos értesítést tartogat kezében, amely szárazon, ridegen adja tudtára, hogy fiai együtt, egymást átölelve nyugosszák örök álmukat...

A kisebbik fia tehát eleget tett

ígéretének. Kiragadta bátyját az ellenség soraiból és vissza adta édes anyjának, aki ajkán e szavakkal:

— Isten! Te adtad és Te elvetted. Tied az élet és a halál, a Tied.

Hozzájuk költözött, hogy a felső birodalomban ismét keblére ölelhessék édes gyermekeit.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaarnyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XVII.

Bacsó Albert őrzető 2. gye. 14. sz. Hszvm. Földoboly 1892. megs. — Balázs Mihály tart. 12. sz. Csik-kozmás 1886. hadifogoly. — Balint Ágoston címz. tizedes 17. sz. Csik-lázárfalva 1886. megs. — Balint Gábor pót-tart. 19. sz. Hszvm. Keresztvár 1881. megs. — Balint Lajos tart. 6. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1880. megs. — Balint Mihály tart. 19. sz. Hszvm. Kézdiálmás 1884. meghalt 1914. nov. 1-én. — Balint Miklós tart. századkürtös 18. sz. Hszvm. Ozsdola 1881. megs. — Bancsuj György tart. 6. sz. Hszvm. Magyarbodza 1888. megs. — Bánescu Sándor tart. 12. sz. Hszvm. Magyarbodza 1886. hadifogoly. — Bara Ferenc tart. 18. sz. Hszvm. Kézdiszentlélek 1881. megs. — Barabás András pót. 20. sz. Hszvm. Réty 1885. megs. — Bardocz Sándor tart. őrzető 15. sz. Hszvm. Bereczk megs. — Bardocz Adalbert őrzető 6. sz. Hszvm. Miklósvár 1893. megs. — Baróthi Kelemen pót. 17. sz. Hszvm. Kézdiszentlélek 1883. megs. — Barta Ferenc tart. 12. sz. Hszvm. Nagyajta 1886. hadifogoly. — Bartha Balint 7. sz. Hszvm. Lisznyó 1893. megs. — Bartók Ödön 6. sz. Hsz. Szárazajta 1893. megs. — Bartók József 12. sz. Hsz. Karatnavolál 1885. hadifogoly. — Bartos Lázár tart. 12. sz. Kézdiszentlélek 1885. hadifogoly. — Becsek Gyula pót. 19. sz. Hsz. Kovászna 1884. megs. — Becsek Mózes pót. 17. sz. Hsz. Kovászna 1884. megs. — Bede Sándor pót. 20. sz. Hsz. Kálauk 1881. megs. — Bedő Antal pót. 20. sz. Hsz. Gelence 1885. meghalt 1914. nov. 1. — Béla József tart. szakaszvezető 20. sz. Udvhvm. Felsőrákos 1885. megs. — Benkő József pót. 18. sz. Hsz. Közéapajta 1882. megs. — Benkő Pál 6. sz. Hsz. Kurtapatak 1893. megs. — Berde Károly tart. 3. sz. Hsz. Egerpatak 1889. megs. — Bereczki József 7. sz. Hsz. Nagyborosnyó 1893. megs. — Berkecz Sándor pót. 20. sz. Hszvm.

Dankó András egyévi önkéntes 6.
sz. Hsz. Uzon 1892., meghalt 1914
okt. 16 — Dankó Sándor pótt. 18.
sz. Hsz. Nagyajta 1882. megs. —
Deák Ignác tart. 6. sz. Hszvm. Bita
1884. megs. — Deák Károly tart.
tizedes 15. sz. Hsz. Telek megs. —
Deák Miklós tart. 6. sz. Hsz Kézdi-
szentlélek 1888., meghalt 1914. okt.
16. (Folytatjuk.)

Az igazi székelő

összetart és támogatja azt a lapot,
mely a Székelyföld egysége, előha-
ladása s így mindnyajunk érdekében
küzd. Csekély 2 K 50 fillérért há-
rom hónapig bárhova elküldjük a
„Székelyország“-ot, melynek minden
száma érdekes és értékes közleme-
nyeket ad.

Nemzetmentés Erdélyben.

Irta : **Szilassy Zoltán**
orsz. képviselő.

Az Altruistabank, vagy — a mint hivatalos nevén ezt az intézetet nevezik — a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége az imént számolt be mult évi működéséről, a mely — mint minden hasonló intézet tevékenysége — magán' viseli a háborus idők jeleit. A megelőző évben már annyira súlyos hitelviszonyok átlterjedtek az 1914. évre is, sőt ezek a háboru következtében még nehezebbekké váltak. Ez a körülmény az intézet parcellázási tevékenységét jóformán egészen megbénította s így a birtokvásárlási és parcellázási tevékenységet teljesen fel kellett függeszteni, mert a moratorium az előző parcellázási műveletek lebonyolítását is megakadályozta. Így ezek a kedvezőtlen viszonyok a legelő- és gazdasági munkaházkölesönök engedyezési érek is utját szegték.

Az intézet működése ezek folytán leginkább már az előbb megkezdett és halasztást nem tűrő erdélyi birtokakcióra terjedt ki azzal a céllal, hogy az erdélyi középbirtokosok terhein könnyítve, megadassék nekik a lehetőség, hogy birtokaikat megfartassák. Így tehát ebben a nehéz időkből is folyamatban maradt ez a nem-mentési akció, a melyre oly régen szükség volt, s a melynek szünetelni nem szabad.

Az intézet ebben az akcióban szem előtt tartotta a kellő óvatosságot. Minden középbirtokosnál pontosan megállapította, hogy az illető tartozása után milyen magas kamatot fizet, valamint azt is, hogy a magas, sokszor elviselhetlen kamat fizetésnek leszállítása esetén fenntarthatja-e magát s megtudja-e tartani birtokát? Ahol ez valószínűnek látszott, ilyen esetekben az illető birtokos részesült az akció kedvezményeiben.

Folyamodott Alsófehér-, Csík-, Fogaras-, Háromszék-, Hunyad-, Kisküküllő-, Kolozs-, Marostorda-, Nagy-küküllő-, Seben-, Szolnokdoboka-, Tordaaranyos-, Udvarhely és Szilágy-vármegyéből összesen 296 egyén, akiknek összbirtokterülete 134.344 kat. holdat tesz ki. Ebből kedvezően intéztelet el 158 ügy kölesönnel 8.266.500 korona összegben és 28 bérbeadás és visszavásárlási jogosultsággal kapcsolatos birtokvásárlással 4.732 300 korona vétel árban. Az akció teljes lebonyolításához szükséges összeg körülbelől 14 millió koronára fog rugni.

Ezzel a rendezéssel megakadályoztatott, hogy az erdélyi részekben tömegesen kerüljenek birtokok eladásra, a mi valószínűleg nagymértékű birtok elértéktelenedést vont volna maga után. Felhasználta az intézet az alkalmat, hogy ott, ahol lehetséges volt, a zavaros telekkönyvi

állapotokat is rendezze ; megmentette a kölcsönkérőket sok zaklatástól és a pereskedés nagy költségeitől, e mellett méltányos összegű forgótőkék is rendelkezésre bocsátattak intenzívebb gazdálkodás elősegítésére.

Valószínű, hogy az így rendezett középbirtokosok nagyobb munkakedvvel és energiával fognak gazdálkodni, mert megszabadultak az elviselhetlen kamatterhek okozta kedvetlenségétől és nyomástól. A minek nem fognak elmaradni az üdvöskövelkezmenyei. Arrak is jelentősége van, hogy ezen középbirtokok jövő sorsa és felhasználása tekintetében az állam gondozó befolyása biztosított oly esetekben, a mikor akár a gazdasági viszonyok szerencsétlen alakulásából, akár egyesek hibájából a középbirtokok megtartása lehetetlennek látszik.

Ebben a munkában kulminált az intézetnek a háború által szűk ke-
retek közé szorított működése, de
remélhető, hogy a békés viszonyok
elérkeztevel, az intézet a legteljesebb
mértékben élvezzi áldásos tevékeny-
ségének fonatát.

A sebesült
székely.

Nem maradok tovább,
Minden unott, rideg.
Megyek oda vissza,
Hol zúg a fergeteg.

A harc mezejére,
Hol az ágyuk szólnak,
Honnan a vitézek
Babérokat hoznak.

Oda, hol a hősök:
Magyarok, Németek.
Világot hódítanak,
Csodákat mivelnek...

Mért hívnak magyarnak ? !
Mért vagyok rá büszke ?
Hogy itt ágyba üljek ?
S a haza veszélyben ? !

Megyek, nem maradok !
Megöl itt a bánat,
Hisz' a bajtársaim
Olyan régen várnak...

Csak immár a lábam
Meggyógyulna végre,
Azonnal repülnék
Fel, a csatatérre!

Ottan haljak én meg
A zúgó csatában,
Nem mint béna ember,
A pamlagos ágyban!..

Székelyudvarhely, 1915. április hó 28.

Erdélyi István,
82-ös szakaszvezető.

**Ismerősei, jóbarátai kö-
rében mindenki ajánlja a
„Székelyország“-ot**

HIREK.

— **A mai egyházi körmenet.** A székelvudvarhelyi kat-
holikus hívek püspöki engedély-
lyel május hó első vasárnapján,
tehát ma délután 4 órakor —
ha az idő alkalmas lesz — az
oltáriszentséggel engesztelő kör-
menetet tartanak; kérve Istent
most, a háboru igazán válságos
pillanatában, hogy engedje azt
minél hamarább szerencsésen
bevégeznünk és engedjen azu-
tán áldásos békét. A körmenet
a plebániái templomból indul
ki smegy a szerzetesek templo-
mába, ott az imákat elvégzik
és azután visszatér a plebániái
templomba, ahol a szentség-
gel áldás adatik és azzal az aj-
tatosság befejezést nyer.

— **Husvét a harctéren.** Csik-
delnei *Bocskor* Benedek 82-ös szá-
kaszvezető, ki már kilenc hónap óta
veri a muszkát az orosz-lengyelor-
szági harctéren, a husvéti szent ün-
nepek alkalmából a „Székelyország”-
nak ezeket írja:

„Tekintetes Szerkesztő ur! Be-
ceses lapjait, a küldött „Székelyor-
szág“-okat megkaptam és köszönöm.
Itt felejthetetlen jelenetek játszódtak
le húsvét első napján. Reggel korán
az oroszok és a mi katonáink föld-
palotáikból kijöttek, mint egy szent
érzésről áthatva, sapkájukat magasan
lengették s boldog húsvéti ünnepet
kivántak egymásnak. Majd később
csoportokba verődtek a miéink és a
mit egy szegény baka adhat: ciga-
rettát, komisz kenyeret és ennivalót
egy halomba hordva, az orosz baj-
társaknak szánták. De az ellenség
megelőzve, hamarabb küldte egy
deputációtól a húsvéti piros tojást,
orosz komiszt kalács helyett és kü-
lönböző csemegefelét. Ekkor történt
az a megható jelenet, hogy a mi-
éink összeölelkezve az ellenséggel,
ünnepelték a Megváltó feltámadását...
Nem szóltak a fegyverek, öldöklő
ágyuink zöld ágak, diszítványok közt
pihen. Tiszta égboltozatról örömsuga-
rakkal aranyozta meg vidékünket az
őreg Nap, madarak éneklése, tava-
szi szél susogása; orosz-magyar-né-
met-lengyel ajak együtt énekelte:
„Feltámadt Krisztus e napon! Alle-
luja, hála legyen az Istennek!“

— **Hadi kölcsön.** Udvarhelyvármegye főispánjának a „Székelyország“ mult számában közölt nagyhatalásu felhívása nyomán, a legközelebb kibocsájtandó 2-ik hadikölcsön jegyzése, már eddig is fényes eredményt mutatott az anyavármegyében. Rövid idő alatt több, mint negyedmillió korona előjegyzéséről érkezett be jelentés *Ugron János* főispánhoz. *Szabady Tivadar*, az oklándi járás agilis főszolgabirája, egymagában 252,000 korona előjegyzését jelentette s ha a többi járásk is ehhez

Vezérszerepet töltenek be a világhírű TURUL-CZIPŐK

“TURUL”
CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG ♦ TEMESVÁR.

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:
**Székelyudvarhely,
Kossuth-utca 9.**

merten jegyez, a tőkeszegény Udvarhelyvármegyéből is számítani lehet egymilliónyi jegyzésre. Lövéte község 2000 korona és a szentkeresztbányai vasgyár munkásai társuladaja 2000 korona előjegyzését telefonon közvetlenül jelentette be. Molnár Aladár áll. isk. tanító a kis Árvátfalván 1000 korona előjegyzést gyűjtött. Dr. Matéffy Domokos kir. pénzügyigazgató ivén 19.550 korona, az alispáni hivatal személyzete ivén 1050 korona jegyzés történt stb.

— **Új munkatársunk Csikvármegyéből.** Mátrai Ferenc Béla, Csikvármegye kir. s. tanfelügyelője, az „Ország Világ” munkatársa, belépett a „Székelyország” önkéntes dolgozó társainak tisztos gárdájába. Midőn ezt szíves örömmel hoztuk olvasóközönségünk tudomására, újságírói kollegiális szeretettel közönlük új munkatársunkat a székelyügyek önzetlen harcosai között s hiszszük, hogy vármegyéjében diadalmas zászlóvivője lesz a „Székelyország”-nak. Isten hozta!

— **Egyévi önkéntesek előléptetése.** Rothenáry Albert ezredes, a székelyudvarhelyi 82. gy. e. parancsnoka: Székely János, Szántó Dénes, Farkas László, Rácz Csomór József, Lurcz András, Kerecsi Jenő, Pap Kornél, Mánya Gergely, Podres Albert egyévi önkéntes, címzetes őrmestereket — hadapródoknak; Ziffer Ignác egyévi önkéntes tizedes, c. szakaszvezető — szakaszvezető, címz. őrmesternek; Szabó András egyévi önkéntest — címz. szakaszvezetőnek; Finta Miklós egyévi önkéntes, c. őrzetöt — címz. tizedesnek léptette elő.

— **Csehországból a „Székelyország”-nak.** A janowitzi kórházból 1915. ápr. 21-ről keltezve vettük a következő sorokat:

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Becses lapjának, a „Székelyország”-nak április 18-iki számát igen nagy örömmel vettem. Szerényen mondva, sokkal jobban megörvendtem e régi kedves ismerős megjelenésének itt,

a messzi idegenben, mint száz budapesti és más lapnak. És ezen nem is lehet csodálkozni, mert e lap az én hazámból, az én kedves otthonomból: a székelység ősi fészkeől jött és szinte éreztem az udvarhelyi levegőt, mialatt e lap kedves, őszinte hangján elbeszélte nekem, hogy mi történik otthon... Azt hiszem, hogy már május havában otthon olvashatom e kedves lapot. E nagyszerű meglepetésért sokszoros köszönetemet fejezve ki sebesült társaim nevében is, akik szintén örültek a lapnak, vagyok alázatos szolgája: *Orbán Sándor* 82. es tizedes.

— **Katonai előléptetések.** Rothenáry Albert ezredes, a székelyudvarhelyi 82. gy. ezred parancsnoka Kovács Péter szakaszvezetőt — őrmesternek; Formai Ferigyés c. szakaszvezetőt, Danzinger Lipót tizedes, c. szakaszvezetőt — szakaszvezető, illetve tizedes címz. őrmesternek; Kovács János népfelkelő gyalogost, Csizsér János, Biró János, Balázs József, György Lajos, Birtalan Lajos volt csendőr, népf. gyalogosokat — tizedes, címz. szakaszvezetőnek; Kovács László gyalogos c. őrzetöt, Rad Iromin és Balogh Péter őrzetöket — tizedeseknek; Zöld Miklós gyalogost, — c. tizedesnek; Nagy János, Borsos Vince, Balázs István, Kósa Gábor gyalogosokat — őrzetökhöz léptette elő.

— **Máthé Gyula** székelyudvarhelyi m. kir. adótiszt, életének 28-ik, állami szolgálatának 7-ik évében, hosszas szenvedés után április 28-án elhunyt Székelyudvarhelyt. A székelyudvarhelyi kir. pénzügyigazgatóság, a mellé rendelt számvevőség és a kir. adóhivatal tisztikara külön gyászjelentést boesátolt ki haláláról s temetése nagy részvét mellett történt meg.

— **A hadi kölcsön kötbényei** a székelyudvarhelyi és az összes kir. adóhivataloknál az ideiglenes elismervények és tanusítványok ellenében átvehetők.

— **Hősi halált halt** a hazáért *Soó László* ötödéves orvostanhallgató, a székelyudvarhelyi 82. gy. e. önkéntes tizedese múlt év nov. 20-án a Klekoti mellett, Orosz-Lengyelországban vívott véres csatában. A hős katona holttestét szülői: *Soó Gáspár* r. k. főimn. igazgató, a Ferenc József s. a pápai Pontifice rend lovagja és neje *Grosz Mariska* Székelyudvarhelyre hazaszállították és április 30-án d. u. 5 órakor fenyves katonai pompával, valamint a város egész közönségének részvételével helyezték a róm. kath. sírkertben örök nyugalma helyére.

— **A cserkereg termelésének** fokozása érdekében a földmívelésügyi miniszter utasítást adott ki a vármegyei közigazgatási erdészeti albizottságokhoz, erdőfelügyelőségekhez és állami erdőhivatalokhoz, hogy a cserző-anyagok kedvező értékesítésére hívják fel az erdőbirtokosok figyelmét. A rendkívüli felhasználást engedélyezésére vonatkozó kérvényeket, soronkívül fogják elintézni.

— **A „Gondviselés”** Országos Központi Segélyző Társulat most tartotta meg Budapesten a társulat Központjában (IX., Kálvin-tér 10.) *Emőd József* földbirtokos, volt orsz. képr. elnöke által évi rendes közgyűlést. A társulat ezen közgyűlése iránt országsszerle élénk érdeklődés nyilvánult meg, ami érthető volt, ha tudjuk, hogy ezen társulat taglétszáma a 70.000-et is meghaladja s hogy a társulat működése kétszeresen aktuálisá vált a háborus viszonyok következtében. A vidék minden részéből képviselve voltak a tagok a közgyűlésen, melyen *Paur Ödön* ügyvezető igazgató terjesztette elő a múlt évről szóló jelentést és zárszámadásokat, melyekből örömmel állapították meg, hogy a társulat ereje a háborus viszonyok következtében nemcsak hogy nem gyengült, sőt az előző évekhez képest még fokozottabb gyarapodást tüntet fel úgy, hogy az 1914. év 23,3113 K 65 f. tagdíjbevételei az

előző évihez képest 52.292 K 45 f. növekedést mutatnak. A közgyűlésen lefolyt megbeszélésekben *Emőd József* elnökön kívül részt vettek lovag *Ember Károly*, *Czombor László* orsz. képr., *Meskó Pál*, *Nérey Ödön*, *Láng József* ig. tagok, kik elismeréssel adóztak a tagok ragaszkodása iránt, mely lehetővé tette, hogy a társulat 111.061 K 58 f. segélyösszeget fizetett ki olyan tagtársak hozzátartozóinak, akik részben a békés otthonban, részint a harcok során elhaláloztak. *Emőd József* elnök egyébként kegyeltes szavakkal emlékezett meg a háboruban elesett tagokról, kiknek emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvileg is megörökíteni rendelte.

— **Hadifoglazok a mezőgazdaságban.** Egyes birtokosoknak, kik az illetékes főispán útján kérvényeznek, a honvédelmi minisztériumban működő Hadfelügyeleti Bizottság, legalább 200 hadifoglyot ad rendelkezésükre gazdasági munkára. A feltételek is ugyanott vagy az illetékes hadtest székhelyén levő cs. és kir. katonai parancsnokságnál tudakolhatók meg. Hadifoglyokat legalább 30-as csoportban saját felelősségükre a községek és városok is kérhetnek az alispánok, illetve polgármesterek útján a földmívelésügyi minisztertől oly gazdaságokban való foglalkoztatásra, ahol csakis kisebb munkaerőre van szükség.

HEGEDÜK,
hegedűfelszerelések (vonnók, vonószőr, húrok, húrtartók, pallók, gyan-ták stb.), okarinák, klarinét-nádak a legjobb minőségben kaphatók **Betegh Pál** könyv-, zenemű-, papír-, író- és rajzszerkesztésében Székelyudvarhelyt.

Nyomtatja és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.